

Regionstyrelsen

Yttrande över Europeiska kommissionens förslag till ett nytt genomföranderamverk

Regionledningskontorets förslag till beslut

Regionrådsberedningen föreslår att regionstyrelsen beslutar följande.

Regiondirektörens tjänsteutlåtande utgör regionstyrelsens yttrande till Finansdepartementet över Europeiska kommissionens förslag till ett nytt genomföranderamverk.

Sammanfattning

Finansdepartementet har remitterat Europeiska kommissionens förslag till ett nytt genomföranderamverk till Region Stockholm för yttrande.

Europeiska kommissionen har föreslagit att regelverket för genomförande och uppföljning av politik som finansieras från EU-budgeten görs om. Det nya regelverket ska vara enklare, mer enhetligt och mindre administrativt betungande än det nuvarande systemet.

Förslaget är relevant för Region Stockholm eftersom regionen deltar i och medfinansierar EU-finansierade program inom forskning, innovation, klimat, hälsa och regional utveckling. Ett förändrat genomföranderamverk kan därför få betydande konsekvenser för regionens projekt, uppföljning och administrativa processer.

Region Stockholm är, liksom regeringen, principiellt positiv till ett prestationsbaserat system som syftar till förenkling. Liksom regeringen noterar dock Region Stockholm att det föreslagna ramverket för uppföljning, övervakning, rapportering och utvärdering är både omfattande och detaljerat. Region Stockholm vill betona vikten av att förändringarna verkligen leder till en märkbart minskad administrativ börda för såväl medlemsstater som stödmottagare.

Bakgrund

I anslutning till förslaget om flerårig budgetram för perioden 2028–2034, föreslår Europeiska kommissionen en omstöpning av regelverket för genomförande och uppföljning av politik som finansieras från EU-budgeten.

Förslaget innebär att ett nytt ramverk för uppföljning av budgetutgifter och resultat införs från och med 2028, liksom nya regler för unionens program och verksamheter. Ramverket ska vara enklare, mer enhetligt och mindre administrativt betungande än det nuvarande systemet.

Enligt kommissionen skapar förslaget förutsättningar för en mer resultatenriktad styrning av politiken. Det ska ge ökad förmåga att leverera i linje med fastställda politiska prioriteringar och en mer effektiv utvärdering av de åtgärder som finansierats av EU-medel. Kommissionen framhåller vidare att förslaget kan bidra till ökad transparens och stärkt ansvarstagande, samtidigt som det medför en minskad administrativ börda för kommissionen, medlemsstater och stödmottagare.

Kommissionen anger att förslagets tre huvudsakliga mål är att

- 1) säkerställa en konsekvent tillämpning av bestämmelserna om horisontella principer¹ för utgifter i hela EU-budgeten, för att minska komplexiteten för stödmottagare och öka samordningen av unionens insatser
- 2) effektivisera och harmonisera systemet för uppföljning av EU:s utgifter och budgetens resultat, vilket ska möjliggöra en enhetlig översikt av uppgifter från olika program, öka transparensen och minska kostnaderna för berörda aktörer
- 3) harmonisera och rationalisera resultatrapportering och informationslämnande om finansieringsmöjligheter inom EU-budgeten, i syfte att öka transparensen och underlätta tillgången till EU-medel för potentiella stödmottagare.

Förslaget innehåller även gemensamma regler för hela EU-budgeten i frågor som rör utvärdering av program och insatser, samt informations-, kommunikations- och synlighetskrav.

Kommissionen bedömer att förordningen medför en minskning av den administrativa bördan med tillhörande kostnader om 25 procent eller mer; bland annat beräknas antalet indikatorer minska från över 5 000 till cirka 700. Samtidigt medför förslaget krav på medlemsstaterna vad gäller samordning, rapportering, uppföljning och deltagande i gemensam

¹ De horisontella principerna för EU:s utgifter är principer som ska integreras i alla EU-finansierade projekt, som jämställdhet och icke-diskriminering.

planering. Medlemsstaterna ska även utveckla ett system för uppföljning och rapportering som är kompatibelt med kommissionens system.

Finansdepartementet har remitterat förslaget till Region Stockholm för yttrande. Förslaget är relevant för Region Stockholm eftersom regionen deltar i och medfinansierar EU-finansierade program inom forskning, innovation, klimat, hälsa och regional utveckling. Ett mer samlat och enhetligt genomföranderamverk kan därför få betydande konsekvenser för regionens projekt, uppföljning och administrativa processer.

Region Stockholms yttrande

Region Stockholm är liksom regeringen i princip positiv till en ny genomförandemodell som bygger på prestationsbaserad budgetering och som syftar till förenkling. Samtidigt innebär kommissionens förslag ett omfattande och detaljerat ramverk för uppföljning, övervakning, rapportering och utvärdering. Region Stockholm vill därför betona vikten av att förändringarna verkligen leder till en märkbart minskad administrativ börda för såväl medlemsstater som stödmottagare. Europeiska revisionsrätten har påpekat att många av dagens mål och indikatorer är otillräckligt definierade, svårsmätta och inte alltid kopplade till faktisk påverkan. Region Stockholm vill understryka vikten av att indikatorer och resultatlogik utvecklas med tydlighet och praktisk tillämpbarhet. Det är angeläget att indikatorer speglar relevanta effekter och att kraven på datainsamling anpassas till projektens omfattning och karaktär. I valet av indikatorer behöver hänsyn tas till vilken data som finns tillgänglig och möjligheterna till automatiserad datainsamling.

Därtill måste skillnader mellan medlemsstaternas administrativa strukturer och förvaltningstraditioner beaktas. För regioner som deltar i EU-finansierade program är det avgörande att nya krav på rapportering, datainsamling och digital överföring inte leder till ökad administrativ belastning eller dubbelrapportering i förhållande till befintliga svenska system – de samlade kraven på rapportering behöver tvärtom minska. För att de avsedda förenklingarna ska realiseras krävs en nära samordning mellan kommissionen, medlemsstaterna och de aktörer som hanterar EU-medel i Sverige.

Det är vidare önskvärt att en prestationsbaserad genomförandemodell utformas som ett incitamentssystem som premierar resultat, inte straffar avvikelser. Att koppla utbetalningar till förutbestämda milstolpar kan stärka incitamenten för resultat, men innebär också en ökad finansiell risk för regionala och lokala aktörer. Risker är särskilt påtagliga i komplexa och

innovativa projekt där oförutsedda händelser kan orsaka förseningar och därmed ekonomiska förluster. Detta kan i sin tur leda till att aktörer väljer säkrare, mindre innovativa projekt, något som direkt motverkar EU:s mål om spetskompetens, förnyelse och innovation. För att undvika en sådan utveckling krävs tydliga flexibilitetsmekanismer som gör det möjligt att justera mål och tidplaner när sakliga omständigheter motiverar det, utan att genomförandeorganisationer drabbas av sanktioner.

Region Stockholm ser även behov av att regeringen säkerställer en nationell samordning av tekniska och organisatoriska lösningar för datainsamling, rapportering och kvalitetssäkring. En gemensam nationell linje underlättar regionernas arbete och bidrar till en mer likvärdig implementering i Sverige.

Ekonomiska konsekvenser

Beslut i enlighet med regiondirektörens tjänsteutlåtande bedöms inte medföra några ekonomiska konsekvenser för Region Stockholm. Eventuella framtida krav på systemutveckling, dataleveranser eller administrativa anpassningar kan dock innebära vissa indirekta kostnader som bör finansieras inom ramen för EU:s programmedel.

Emma Lennartsson
Regiondirektör

Katarina Holmgren
Ekonomidirektör

Beslutsunderlag

1. Europeiska kommissionens förslag till ett nytt genomföranderamverk

Beslutsexpediering

1. Finansdepartementet

Godkänd av Emma Lennartsson, 2025-12-08